

RAVENNA & FIRENZE

Rejseleder:
Kunsthistoriker,
Lektor emeritus, mag. art.
Hans Jørgen Frederiksen

**Oldkristne og byzantiske mosaikker
i Ravenna og ungrenæssance-arkitektur
og -billedkunst i Firenze.**

**Spændende kunst- og kulturhistorisk
rejse til to af verdens kulturelle hoved-
steder.**

1.-8. maj 2025 (8 dage)

Galla Placidias mausolæum i Ravenna.

På denne rejse bliver der lejlighed til at studere de fantastiske mosaikker fra 5. til 7. århundrede i Ravenna, hvorefter der i bus køres til Firenze, hvor især 1400-tallets ungrenæssance står på programmet.

Ravennas storhedstid historisk/kunst historisk begyndte få år efter delingen af det romerske imperium i et østromersk og et vestromersk rige i 395. Efter en kort periode i Milano flyttede den vestromerske kejser Honorius i 402

sin residens til Ravenna, og i de følgende år frem til kejserdømmets ophør i 476 var byen kejserlig hovedstad. Det nævnte år afsatte østgoterne kejser Romulus Augustulus, hvorefter de selv tog magten under ledelse af Odovakar

og siden (493-526) den mere berømte konge Theoderik. I løbet af den såkaldte "gotiske krig" erobrede den østromerske byzantinske kejser Justinian hele Italien og dermed Ravenna, der herefter var residensby for kejserens vicekonge eller exarch frem til bruddet med Byzans ved ikonoklasmens udbrud i 726. Herefter mistede Ravenna sin centrale historiske og kulturhistoriske betydning, hvilket er en af hovedgrundene til, at der endnu i dag er så meget at se fra 400- og 500-tallet i byen. Havde den fastholdt sin betydning, var meget mere ganske givet blevet bygget om og moderniseret gennem tiden.

Firenze er uomtvisteligt en af den europæiske kulturs hovedstæder med verdensnavne som Giotto, Dante, Brunelleschi, Masaccio, Donatello, Botticelli, Leonardo da Vinci, Raphael, Michelangelo og mange andre. Byens historie tog sin begyndelse med Julius Cæsars anlæggelse af en romersk koloni ved Arnoflodens bredder i år 50 f.Kr. I dag er der ikke noget tilbage af det romerske Firenze over jordniveau; men ved udgravninger er der fundet betydelige rester af oldtidsbebyggelse, og endnu vidner det regelmæssige, skaktavlede gadeforløb i den centrale del af byen om den antikke fortid.

I den tidlige middelalder hører man ikke meget til byen; men at der i 1054 blev holdt internationalt kirkemøde i Firenze, og at pave Nicolaus II (1059-61) kom herfra, fortæller noget om stedets voksende betydning.

Erobringen af den lille by Fiesole lidt oppe i bjergene nord for Arnodalen i

Cosimo dei Medici - "Fædrelandets Fader".

1125 oplevedes af florentinerne som en stor triumf. For Fiesole havde endnu ældre historiske aner end Firenze og kunne føre sin historie helt tilbage til etruskerne.

I slutningen af 1000-tallet var den gamle romerske bymur efterhånden blevet alt for lille til at omfatte den stadigt ekspanderende by, og en ny og langt større mur opførtes i 1172. Da de nye tiggerordener, franciskanerne og dominikanerne, kom til Firenze i det tidlige 1200-tal, anlagde de kirker og klostre umiddelbart uden for denne mur mod henholdsvis øst og vest: Santa Croce og Santa Maria Novella.

Det var ligeledes i 1200-tallet, at stridighederne mellem de store parti-

dannelser, guelferne og ghibellinerne, kulminerede. Fra 1250 til 1260, i den periode der kaldes "Il primo popolo" (det første folkestyre), havde guelferne magten. Det var på den tid, det endnu eksisterende Bargello-palads opførtes til "Il Capitano del Popolo". Efter en kort periode under ghibellinsk ledelse blev disse i 1266 fordrevet for altid. Magtkampen stod nu mellem den guelfiske adel og storkøbmandene. 1282 bekræftedes en ny forfatning, og i praksis var det herefter de store laug, der havde magten.

Byen voksede stadig, og det blev nødvendigt at opføre en ny fæstningsmur, den tredje og sidste. Indtil slutningen af 1800-tallet var denne mur bevaret i sin fulde udstrækning; men af trafikale årsager besluttedes det at nedrive hele murstykket nord for Arno med undtagelse af tre porte. Syd for floden er muren endnu stort set intakt.

Det sene 1200-tal var i det hele taget præget af stor byggeaktivitet. Det var i den periode, at bl.a. rådhuset (Palazzo Vecchio), domkirken (Santa Maria del Fiore), Orsanmichele og den nye Santa Croce-kirke opførtes.

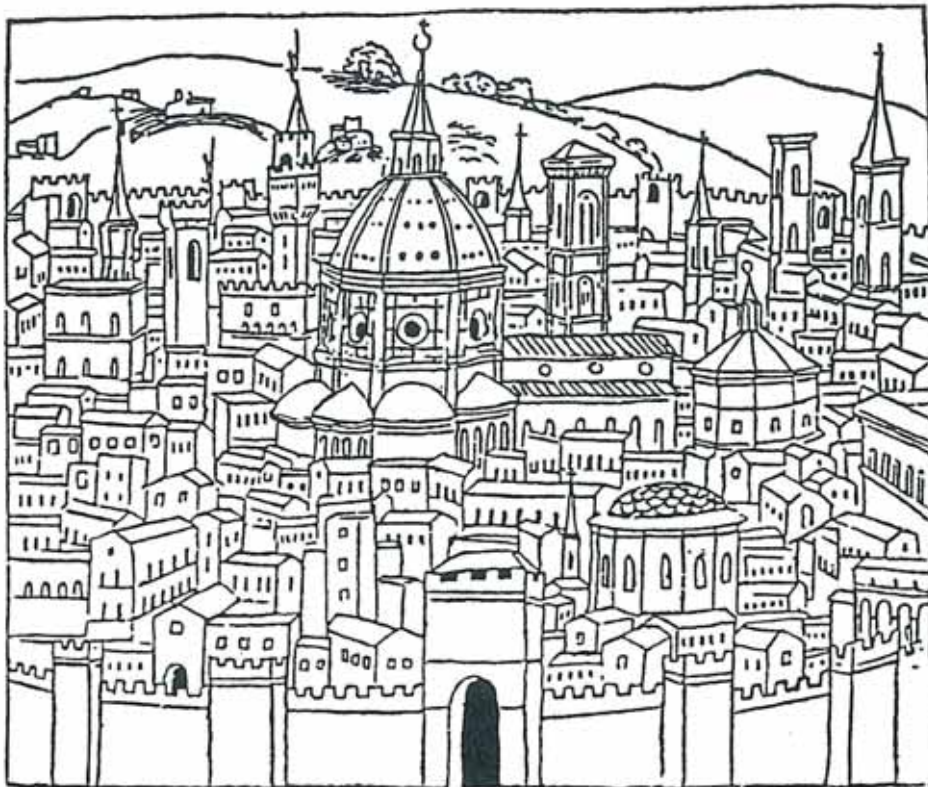
I 1348 hjemsøgte Firenze som det meste af Europa af den frygtelige pestepidemi, Den sorte Død. Formentlig henved tre fjerdedele af byens indbyggere døde i løbet af kort tid, og store områder, der med opførelsen af den tredje mur var udlagt til bebyggelse, lå øde hen. Dette gjorde det senere muligt at anlægge de store haver ved Pitti-paladset syd for Arno.

I 1402 stod Firenze alene over for den norditalienske stormagt Milanos fremrykkende styrker. Faren blev imidlertid afværget, og det var nu nogle få velhavende familier, der sad inde med den reelle magt, navnlig Albizzi-, Capponi-, Strozzi- og Medici-familierne. I 1433 blev Cosimo dei Medici og hans familie sendt i eksil; men allerede året efter kaldtes de tilbage, og i de følgende 60 år var de om ikke af navn så af gavn byens ukronede konger: Cosimo 1434-64, Piero 1464-69, Lorenzo (il Magnifico) 1469-92 og Piero 1492-94. Igen gennem disse mange år, der i kunsthistorien benævnes "ungrenæssancen", blomstrede alle kunstarterne, og byens kirker og paladser kom til at bugne med malerier og skulpturer, hvoraf mange endnu er bevaret.

I 1494 blev Medicierne drevet i landflygtighed, og dominikanermunken Savonarola, der var prior i San Marco-klosteret, tog magten. Hans "teokrati" blev snart de indflydelsesrige kredse for meget. Savonarola blev dømt for kætteri, og den 23. maj blev han hængt og brændt foran rådhuset.

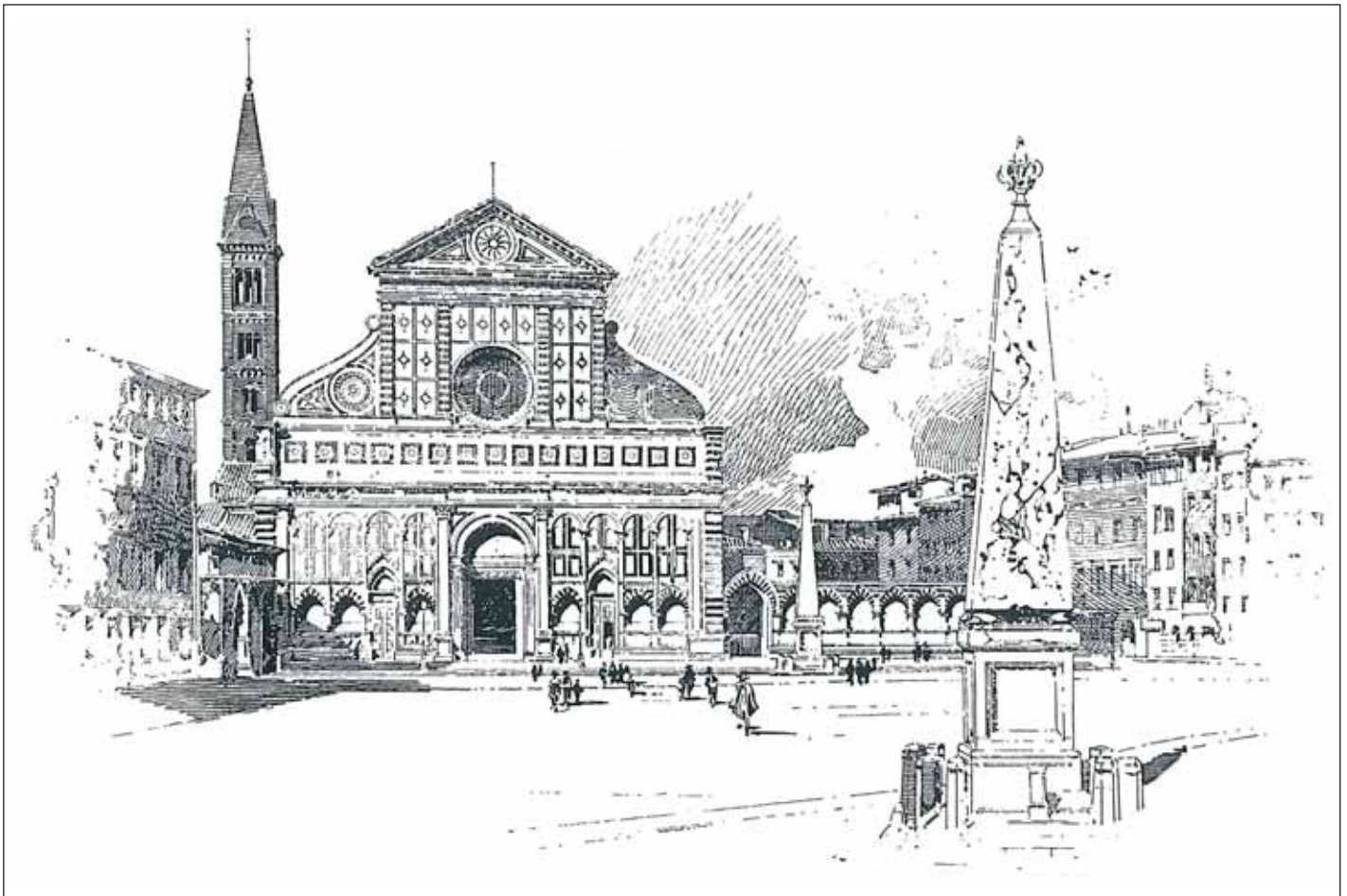
Efter 18 års landflygtighed vendte Medici-familien tilbage i 1512. Nu var deres magt ikke længere begrænset til Firenze. Fra 1513 til -20 hed paven i Rom Leo X, og han var ligesom Clemens VII (1523-34) af Medici-slægten.

I 1527 - det år kejser Karl V's hovedsageligt tyske landsknægte huserede i Rom ("Il Sacco di Roma" - Roms ødelæggelse),

Firenze set fra nord. Træsnit fra slutningen af 1400-tallet.

Dominikaner-klosterkirken Santa Maria Novellas facade.

blev Medicierne atter fordrevet fra deres hjemby. Allieret med Kirkestaten opstede de på kraft, og efter en længere belejring af Firenze i 1530 indtog de byen. Alessandro dei Medici, der var oldebarn af Lorenze il Magnifico, blev hertug af Firenze, og i 1569 fik hans efterfølger, Cosimo (kaldet "Il Grande"), titlen som "Storhertug af Toscana". Kunsthistorisk var man nu i højrenæssansens og manierismens tid, og Firenze var ikke længere i samme grad som i 1400-tallet toneangivende kunstnerisk og kulturelt.

1. dag. Torsdag 1. maj.

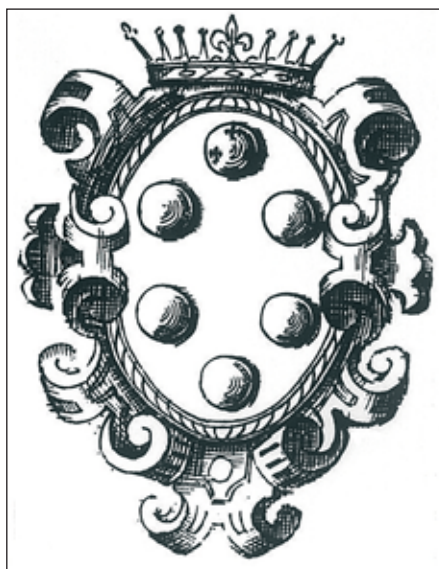
Vi mødes i Kastrup Lufthavn, hvor vort SAS fly afgår kl. 17.20. Vi flyver direkte til vores destination – altså uden mellemlandinger – og ankommer til Bologna kl. 19.25. Efter bagageudlevering kører vi frem til vort centralt placerede 4-stjernede hotel i Ravenna, hvor rejsens første aftensmåltid venter på os.

2. dag. Fredag 2. maj.

Vi begynder vort besøg i Ravenna fredag formiddag i det lille *Galla Placidias Mausolæum*, der formentlig er opført i 440'rne. Mausolæets prægtige og ualmindeligt velbevarede mosaikudsmykning er udtryk for en ubrudt klassisk romersk stil. Ornametikken er fuldstændig overdådig, og motiver som Sankt Laurentius' martyrium, Den gode Hyrde og hjorte, der søger Livets

Kilde, fortæller en masse om den daværende katolske kirkes selvforståelse.

Umiddelbart ved siden af mausolæet finder vi Ravennas vel nok mest berømte bygning, den ottekantede kirke *San Vitale*, der blev indviet i 547 eller -48. Mosaikkerne i koret er bevaret i fuldt omfang og viser bl.a. kejser Justinian og kejserinde Theodora med hof foruden scener fra Det gamle og Det nye Testamente. Med disse billeder befinder vi os i den første guldalder i byzantinsk kunst.

Medici-storhertugens våbenskjold.

Klassiske træk ses stadig – især i de meget levende portrætagtige gengivelser af historiske personer – men kombineret med mere orientalsk prægede former og detaljer.

Om eftermiddagen ser vi først *De ortodokses Baptisterium*, dvs. katolikernes dåbskapel. Den ottekantede, tårnagtige bygning rummer stadig det oprindelige dåbsbassin, der er stort nok til at foretage voksendåb ved fuld neddykning. Over bassinet hvælver den mægtige kuppel sig med sin velbevarede, klassiske mosaikudsmykning: Omkring den centrale skildring af Jesus dåb i Jordanfloden vandrer de tolv apostle med deres martyrkranse frem mod Guds trone i Himmelen. Tæt ved *De ortodokses Baptisterium* finder vi *Det ærkebiskoppelige Museum*, hvor vi først og fremmest vil se på den fornemme elfenbenstrone til ærkebiskop Maximian fra 6. århundrede. Derudover bemærker vi det såkaldte Sankt Andreas-kapel med en mosaik fra slutningen af 400-tallet.

3. dag. Lørdag 3. maj.

Efter morgenmad går vi til *Arianernes Baptisterium*, der, som navnet angiver, tilhørte de ikke-katolske arianske gotere. Kapellet er opført og udsmykket o. 520, og kuppelmosaikken adskiller sig således ikke alene ikonografisk men også stilistisk fra *De ortodokses Baptisterium*. Motivet er omtrent det samme, men dåbsscenen viser, hvordan Helligånden udgydes over Jesus ved dåben, hvilket er i overensstemmelse med ariansk men ikke med katolsk tro.

Formiddagens sidste programpunkt er

basilikaen *San Apollinare Nuovo*, der opførtes og udsmykkedes med mosaikker på Theoderiks tid i perioden ca. 500-526. Senere, 557-70, ændredes mosaikkernes billedprogram, så det blev tilpasset det forhold, at katolikkerne nu havde overtaget den oprindeligt arianske kirke. Fremstillingen af Theoderik og hans hof blev fjernet og erstattet med gardiner mellem søjler, og flokkes af mandlige martyrer, der over højre søjlerække vandrer frem mod den tronende Kristus, blev nu anført af Den Hellige Martin af Tours, der opfattedes som indbegrebet af en rettroende katolsk helgen. Overfor de mandlige martyrer vandrer en procession af helgeninder ligeledes med martyrkrans og anført af de tre vise mænd fra Østerland frem mod Madonna med barnet. Højere oppe mellem vinduerne ses apostle og profeter, og øverst på begge langvægge fremviser en række små mosaikbilleder hovedepisoder fra Det nye Testamente. Den oprindelige

udsmykning af triumfvæggen og apsis er for længst gået tabt.

Lørdag eftermiddag besøger vi den store flotte basilika *San Apollinare in Classe*, der ligger lidt syd for byen i det, der engang var Ravennas havneby *Civitas Classis*.

I dag er der som følge af flodernes aflejringer flere kilometer ud til Adriaterhavs-kysten, og kirken er stort set, hvad der er tilbage af bymæssig bebyggelse.

San Apollinare in Classe, der blev indviet i 549, er navnlig i det indre et særdeles prægtigt skue. Lange rækker af udsøgte marmorsøjler med byzantinske kapitæler bærer arkaderne, og rummet dækkes endnu i dag af det oprindelige træloft, en såkaldt åben tagstol.

De oprindelige mosaikker på langvæggene er gået tabt; men til gengæld er de bevaret på triumfvæggen og i apsis (altså modsat forholdene i San Apollinare Nuovo). Hovedmotivet i apsis udgøres af en helt ene-

stående fortolkning af den nytestamentlige begivenhed Forklarelsen på Bjerget. Jesus, der i evangelierne beskrives som lys ("hans ansigt skinnede som solen, og hans klæder blev hvide som lyset"), er her skildret som et mægtigt, juvelsmykket kors på blå himmelbaggrund med guldstjerner. Omkring ham ses Moses og Elias, og de tre apostle, der var vidner til begivenheden, er symboliseret ved tre får. Under hovedmotivet træder Ravennas helgenbiskop, som kirken er indviet til, San Apollinare, frem med armene i bedestilling. Han omgives af tolv får og tolkedes således som den, der i kraft af sit apostolske, biskopelige hyrdeembede følger Kristus efter og leder menigheden til ham.

Fra San Apollinare in Classe kører vi til *Theoderiks Mausolæum*, der ligger i Ravennas nordlige del. Kapellet opførtes omkring 520 og kombinerer antikke romerske og mere orientalske arkitektoniske træk. Særligt bemærkelsesværdig er den store monolitiske kuppel, der med sine næsten 11 meter i diameter kroner bygningen med sine 290 tons. Østgoterkongens jordiske rester, der formentlig oprindeligt hvilede i en sarkofag i øverste etage, fjernedes under det byzantinske styre, og mausolæet blev derefter brugt som oratorium.

4. dag. Søndag 4. maj.

Søndag formiddag forlader vi Ravenna og kører med bus til Firenze.

På vej ind i byen gør vi holdt på Piazza Michelangelo og går op til *San Miniato al Monte*, hvorfra vi nyder udsigten over renæssancebyen nede i dalen. Kirken er et ualmindeligt smukt eksempel på toscansk romansk bygningskunst, og dens betydning for eksempelvis Brunelleschis ungrenæssance-arkitektur kan vanskeligt overvurderes. Efter besøget på højdedragene syd for byen indlogeres vi på vort centralt placerede 4-stjernede hotel beliggende i den indre by lidt nord for domkirken.

Resten af eftermiddagen er til fri disposition, så man evt. kan opsøge nogle af de lokaliteter, der ikke er med i det fælles program, f.eks. Accademia med bl.a. Michelangelo originale David-statue eller Medici-gravene bag San Lorenzo-kirken.

5. dag. Mandag 5. maj.

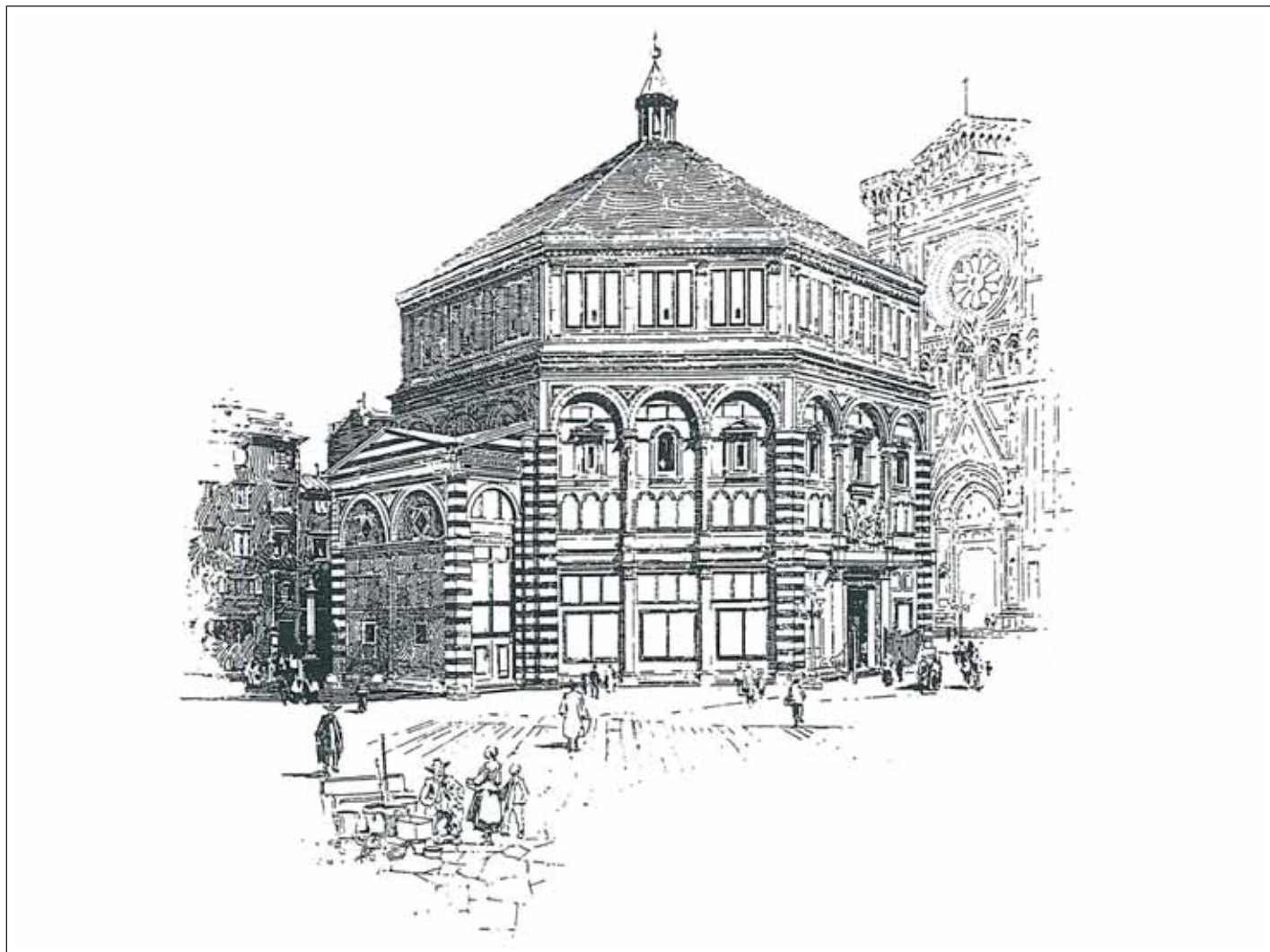
Efter morgenmad tager vi hul på det, der som antydning er et af hovedemnerne for denne rejse, nemlig den florentinske ungrenæssancekunst og -arkitektur. Vi vil dog ikke ganske ignorere væsentlige monumenter fra andre perioder, som vi støder på undervejs. Det drejer sig denne dag primært om baptisteriet, domkirken og Orsanmichele (alle kun udefra). Derefter når vi frem til franciskanernes store kirke *Santa Croce* i den østlige del af den indre by.

Franciskanerne kom til stedet allerede i 1221, altså medens Den hellige Frans af Assisi endnu levede. Opførelsen af den kolossale basilika startede imidlertid først i 1295 og til stor fortrydelse for mange franciskanere, der mente, at et så stort byggeforetagende måtte være i strid med ordensgrundlæggerens oprindelige fattigdoms- og ydmyghedsideal. Siden vandt også et stort antal kunstværker indpas, og kirken udvikledes til et af de foretrukne begravelsessteder for fremtrædende florentinske familier. Her

Domkirkekuplen og Palazzo Vecchio med Uffizi-gallerierne i forgrunden.

Firenzes dåbskapel *San Giovanni in Fonte*.

fandt således blandt mange andre Michelangelo og kansleren Leonardo Bruni deres sidste hvilested. Vi studerer Giotto's fresker i Bardi- og Peruzzikapellerne og værker af Maso di Banco, Taddeo Gaddi og Agnolo Gaddi i andre af kirkens kapeller.

Ved siden af Santa Croce-kirken finder vi

Pazzi-kapellet, der tidligere fungerede som klosterets kapitelsal, og som desuden er gravkapel for Pazzi-familien. Kapellet hører til blandt Filippo Brunelleschis modne værker og vidner i langt højere grad end f.eks. San Lorenzo-kirken om arkitektens store forståelse for klassisk romersk arkitektur.

De fritstående søjler ved kapellets indgangside bærer således ikke buer men på klassisk vis et vandret bjælkeværk med arkitrav, frise og gesims. Rummet smykkedes, som det også oprindeligt var intentionen, med rigt farvede, glaserede terracottarelieffer af Luca della Robbia.

Mandag eftermiddag besøger vi dominikanerklosterkirken *Santa Maria Novella* og nogle af de tilhørende bygninger. Kirken opførtes fra o.1246 i italiensk gotisk stil med spidsbuer og ribbehvælvinger og med grå pietra serena-søjler og -piller samt hvidkalkede vægge. Facaden var først færdig o.1470 efter tegninger af den store renaissance og kunstteoretiker m.m. Leon Battista Alberti. Inden døre byder Santa Maria Novella på en lang række væsentlige billedkunstneriske værker fra især 1300-tallet og 1400-tallet, bl.a. Orcagnas Strozzi-altertavle fra 1354-57, Ghirlandaios fresker i korpellet fra 1485 og Filippo Lippis fresker i Strozzi-kapellet fra 1487-1502. I venstre sideskib finder vi Masaccios berømte maleri "Treenigheden" fra o.1427. Billedet demonstrerer klart flere aspekter af det på den tid nyopdagede centralperspektiv.

I klosteret ved siden af kirken studerer vi især Andrea da Firenzes store freskoudsmykning i *Spaniolernes kapel* fra 1365.

San Lorenzo-kirken med familien Medici's gravkapel.

Doppelkapitel fra San Vitale-kirken.

Billedet udgør et mægtigt og særdeles gennemtænkt skolastisk billedprogram, der fremhæver dominikanerordenens idealer og historiske kald.

På vej tilbage mod hotellet ser vi inden for i Mediciernes sognekirke *San Lorenzo*, der opførtes af Brunelleschi fra o.1421. I det ydre er kirken aldrig blevet bygget færdig, men i det indre fremtræder den i store træk, som arkitekten tænkte sig. I gulvet foran højalteret hviler den første af de store Medici, Cosimo den Ældre, "Pater Patriae" – fædrelandets fader. Hans fader, Giovanni dei Bicci de' Medici og dennes hustru er begravet i det gamle sakristi, Sacrestia Vecchia, der også udformedes af Brunelleschi.

6. dag. Tirsdag 6. maj.

Dagens første programpunkt er dominikanerklosteret *San Marco*, hvor malermunken Fra Angelico boede, og hvor han i årene 1438-45 udførte en lang række af sine hovedværker inden for fresko- og tavlemaleri. Vi ser de 44 munkeceller, han udsmykkede og et udvalg af de altertavler, han malede til forskellige kirker, og som sidenhen er samlet i San Marco-klosterets museum. Som Masaccio og Filippo Lippi tilhører Fra Angelico den tidlige ungrenæssance og er en af de fremmeste repræsentanter for denne fase i kunstens historie. Han endte sit liv i Rom, hvor han udførte udsmykningsopgaver i Vatikanet.

Tæt ved San Marco-klosteret afslutter vi formiddagens program med besøg i *Sant' Apollonia-klosterets refektorium*, hvor vi studerer Andrea del Castagnos fremragende nadverbillede fra 1447.

Eftermiddagsprogrammet udgøres af besøg i Firenzes verdensberømte billedkunstmuseum *Uffizi-gallerierne*. Museets navn henviser til bygningernes oprindelige funktion. Her fandtes de vigtigste kontorer i den toscanske storhertug Cosimo I's mægtige regeringskompleks. Blandt de vigtigste navne, vi vil beskæftige os med, er Duccio, Cimabue, Giotto, Simone Martini, Fra Angelico,

Masaccio, Paolo Uccello, Domenico Veneziano, Piero della Francesca, Filippo Lippi, Botticelli, Leonardo da Vinci og Mantegna.

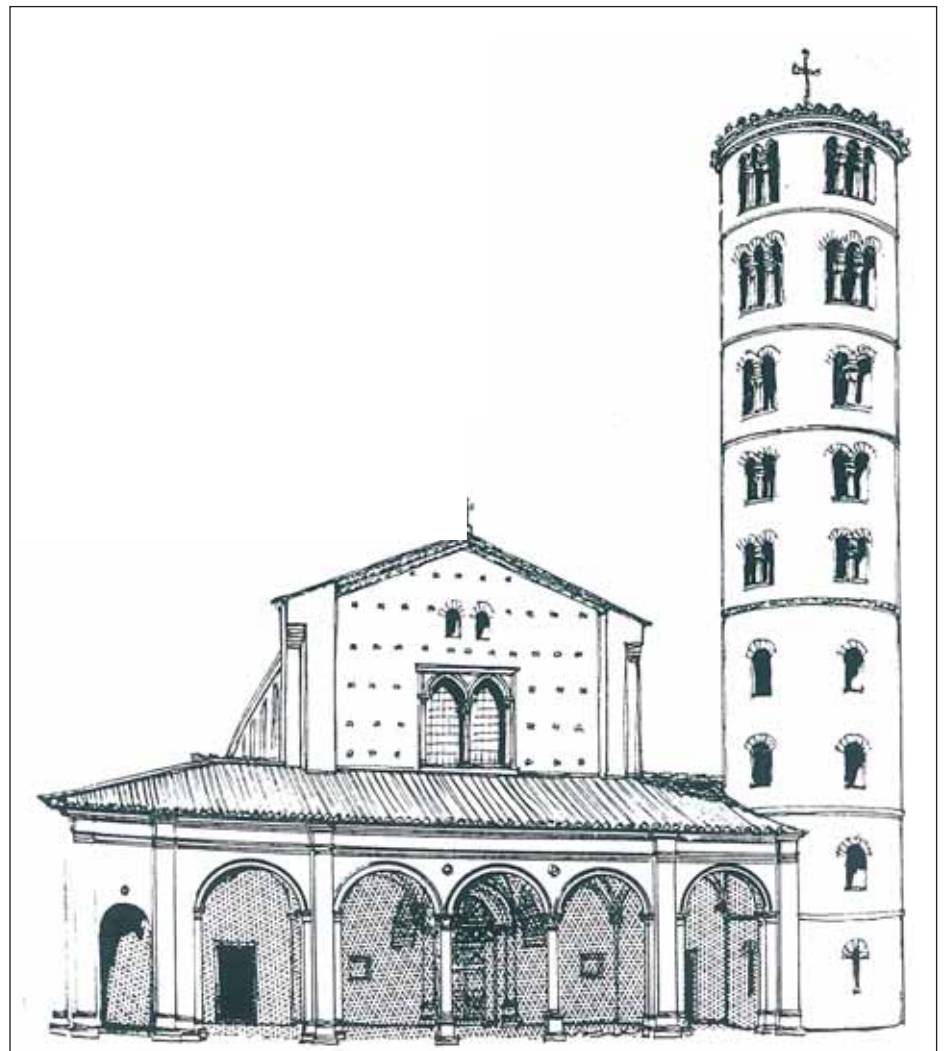
7. dag. Onsdag 7. maj.

Onsdag formiddag begiver vi os først til kirken *Santa Trinita*, der ligger tæt ved broen af samme navn. Kirken stammer hovedsageligt fra 1258-80 men er desuden præget af senere til- og ombygninger. Vi koncentrerer besøget om to af kirkens kapeller, nemlig Sassetti- og Bartolino-kapellerne. I førstnævnte finder vi en omfattende freskoudsmykning fra 1482-85 af Domenico Ghirlandaio. Motiverne er først og fremmest hentet fra Den hellige Frans af Assisis liv. Ghirlandaio har også udført kapellets altertavle med det berømte billede af Hyrdernes Tilbedelse. I Bartolomini-kapellet havde Lorenzo Monaco ansvaret for såvel freskerne med scener fra jomfru Marias liv som altertavlens Bebudelsesbillede fra 1420'erne.

Efter besøget i Santa Trinita går vi til kvarteret Oltrarno på den anden side af Arno til karmelitterklosterkirken *Santa Maria del Carmine*, hvor vi opsøger det berømte *Branacci-kapel*. Her arbejdede Masaccio i årene 1425-28, i starten sammen med Masolino, med udformningen af et stort fresko-program. Fra september 1425 til juli 1427 var Masolino i Ungarn, og Masaccio kom derfor til at udføre det meste af arbejdet egenhæn-

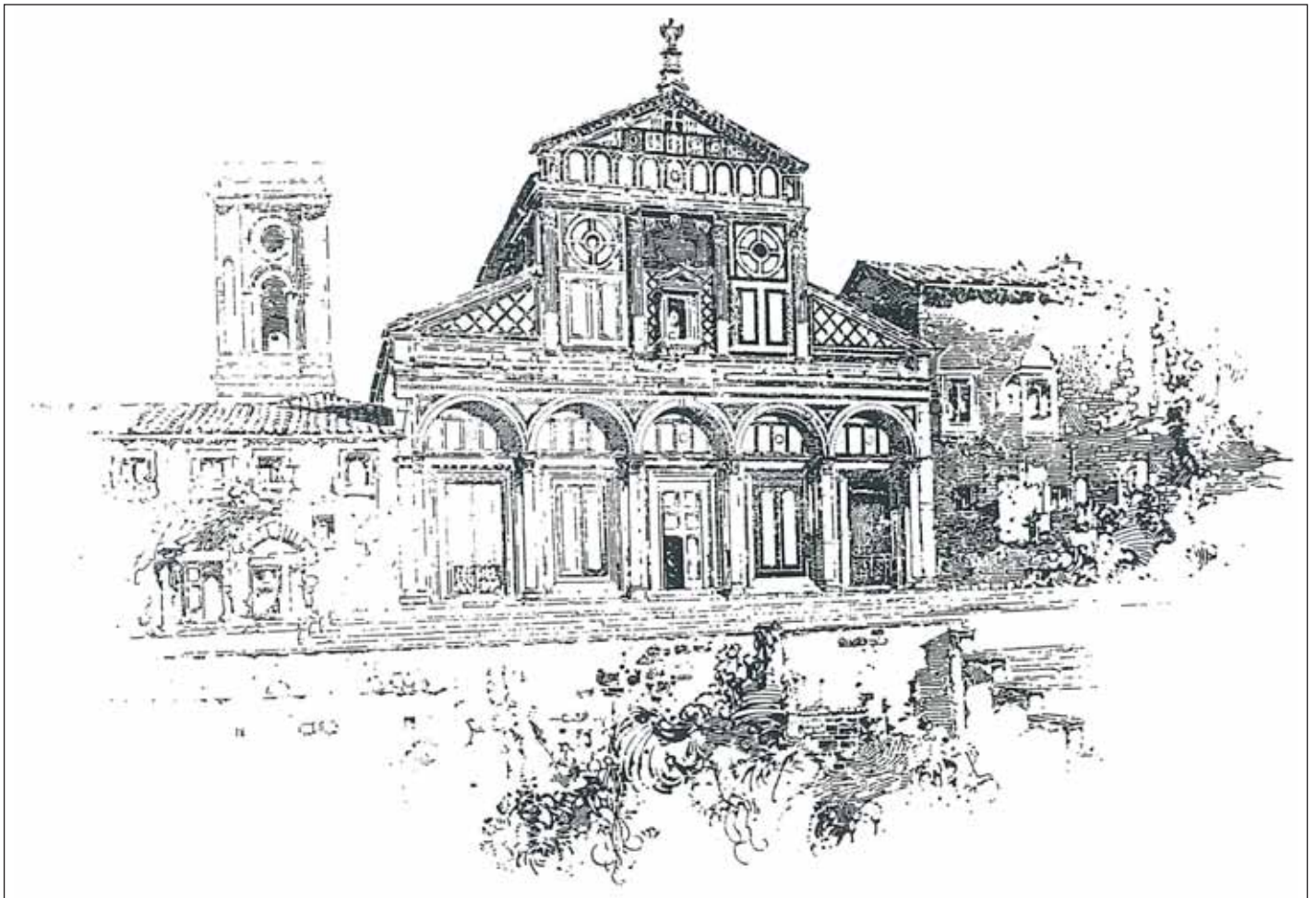
diget. Resultatet blev en udsmykning, der revolutionerede malerkunsten med en helt ny ungrenæssancestil, der på baggrund af den i tiden vidt udbredte "internationale gotik" introducerer en på én gang monumental og asketisk malemåde, der gør brug af den helt nye centralperspektiviske rumkonstruktion og efter en pause på ca. 900 år genindfører slagskygger. Siden har blandt mange andre kunstnere Raphael og Michelangelo nøje studeret freskerne og klart erkendt deres gæld dertil. Da Masaccio i 1425 rejste til Rom, hvor han døde kort tid efter, var freskoudsmykningen ikke helt færdig, og først i slutningen af 1400-tallet afsluttede Filippino Lippi arbejdet. Efter restaureringen i 1980'erne fremtræder freskerne med en bemærkelsesværdig friskhed, som havde Masaccio lige sluppet penslerne.

Fra Santa Maria del Carmine går vi gennem Oltrarno kvarteret forbi det mægtige *Palazzo Pitti*, hvor storhertug Cosimo residerede fra 1540'erne til -60'erne. Via den berømte bro Ponte Vecchio vender vi tilbage til Firenzes centrale del. Af alle byens broer er Ponte Vecchio den eneste, der ikke ødelagdes under 2. verdenskrig. Den opførtes fra 1345, og garvere og slagtere fik forretninger på broen. Efter at storhertug Cosimo i 1564 havde fået indrettet en løngang fra Palazzo Vecchio til Palazzo Pitti på den anden side af broen – en løngang der passerer hen over

San Apollinare Nuovo i Ravenna.

Klosterkirken San Miniato al Monte.

Ponte Vecchio – erstattedes de ildelugtende og forurenende erhverv med guldsmede- og juvelerbutikker, der stadig findes her i stort tal.

Onsdag eftermiddag besøger vi *Museo dell'Opera del Duomo*, der oprettedes i slutningen af 1800-tallet og nyindrettedes 2010-15. Museet rummer en mængde af de skulpturer og relieffer m.m., der engang smykkede domkirkens og baptisteriets indre og ydre. Det drejer sig f.eks. om Giotto m.fl.'s relieffer fra kampanilen, Arnolfo di Cambios skulpturer, Donatellos "Maria Magdalene", Ghibertis "Paradisport" foruden originale modeller af katedralen, værktøj og redskaber fra samme etc.

8. dag. Torsdag 8. maj.

Efter en afslappet morgen med tid til kuffertpakning kører vi ud til Firenzes lufthavn, hvor vort SAS-fly afgår kl. kl. 12.20. Vi flyver direkte tilbage til København – altså også her på hjemrejsen uden mellemlanding – og lander i Kastrup Lufthavn kl. 14.30.

Rejseleder:

Hans Jørgen Frederiksen. Født 1950, mag.art. i kunsthistorie 1977. Er lektor emeritus i kunsthistorie ved Århus Universitet og varetager desuden en omfattende foredragsvirksomhed.

Er forfatter til en lang række tidsskriftsartikler og bøger, bl.a. "Troens Billeder", bind 1 af Fogtdals "Ny Dansk Kunst-historie", "Det levende lys. Billeder af Hildegards visioner", "Den katolske Kirke i kunstens spejl" og "Kunst og religion fra Byzans til Per Kirkeby".

Desuden forfatter til et meget stort antal artikler i "Den Store Danske Encyklopædi". Hans Jørgen Frederiksen har ledet rejser til mange forskellige lande og har for EIRBY *HISTORISKE REJSEMÅL været rejseleder på rejser i Italien ("Fra Latium til Lombardiet", "Middelalderens Rom", Sicilien, "Verdenskunst i Firenze", "Fra Venedig til Urbino" og "Normannernes syditalienske rige"), Frankrig ("De nordfranske Katedraler" og "Fra Bourgogne til Île-de-France"), Frankrig/Belgien ("Hertugernes Burgund og Flandern"), Spanien ("Madrid, Toledo, Avila og Segovia"), Grækenland ("Det byzantinske Grækenland"), Grækenland/Tyrkiet ("Det byzantinske Rige"), England ("Fra Lindisfarne til Westminster"), USA ("Verdenskunst i New York") samt på rejserne "Santiago de Compostella", "Fra Lucca til Bilbao", "Verdenskunst i Paris og London" og "Fra Canterbury til Rom".

Priser/Oplysninger:

Pris: kr. 17.710,-

Prisen inkluderer:

Flyrejse København-Bologna/Firenze-København.

Halvpension - bestående af morgenmad og et hovedmåltid. Dog er dag 2, 3, 5 og 6 med kvartpension. Bemærk venligst at der på 1. dagen blot serveres aftensmad og på 8. dagen kun morgenmad.

Overnatning på centraltplacerede 4-stjernede hoteller i delt dobbeltværelse med bad/toilet.

De i programmet anførte transportter.

Samtlige udflugter inkl. entreer.

Dansk faglig rejseleder (Hans Jørgen Frederiksen).

Dansk teknisk rejseleder.

Bidrag til Rejsegarantifonden.

Dansk statsafgift.

Samtlige lufthavnsafgifter.

Lokale afgifter og skatter.

Tillæg for enkeltværelse kr. 2.775,-

Øvrige oplysninger

For øvrige praktiske oplysninger se venligst vort „Det med småt“.

Firenzes domkirke med Brunelleschis kuppel.

eirby
HISTORISKE REJSEMÅL

EHR Rejser ApS · Tlf. +45 23 71 88 46 · Email: eirby@eirby.dk
Registreret i Rejsegarantifonden (nr. 3613)